

משנה מסכת שבת פרק א

ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו ורבו ב"ש על ב"ה וי"ח דברים גזרו בו ביום:

י"א בתפא"י	רש"י תוס' ורע"ב		מאירי	רמב"ם				
	י"ח דבר שגזרו בו ביום	י"ח דבר שגזרו בו ביום		י"ח הלכות שהושאו בהן	י"ח דבר שגזרו בו ביום	י"ח הלכות בהן		
דיו	האוכל אוכל ראשון	האוכל אוכל ראשון	בשביעית מודים במחלק עד שיגרוס הגת	אין שורין דיו	האוכל אוכל ראשון	1		
סממנים	תוס' לא יאכל זב עם זבה	רש"י ורע"ב האוכל אוכל שני	בפרק זה ומודים שטוענין קורת בית הבד	סמנין	האוכל אוכל שני		2	
כרשינין	והשוטה משקין טמאים	והשוטה משקין טמאים	בסמוך לה והוא עגול	כרשינין	השוטה משקין טמאין			3
אונין	הבא ראשו ורובו לאחר שטבל מטומאתו בו ביום במים שאובים	הבא ראשו ורובו לאחר שטבל מטומאתו בו ביום במים שאובים	בעירובין מודים בזמן שמקצתם ששרויים בחדרים	אונין של פשתן	הבא ראשו ורובו במים שאובין			
צמר	ועל טהור גמור שנפלו על ראשו ג' לוגין מים שאובין	ועל טהור גמור שנפלו על ראשו ג' לוגין מים שאובין	במסכת ביצה ומודים שאם שחט יחפור בדקר הוא	צמר ליורה	טהור שנפלו על ראשו ורובו שלשת לוגין מים שאובין	5		
חיה	הספרים של כתבי הקדש פוסלים את התרומה במגע	הספרים של כתבי הקדש פוסלים את התרומה במגע	וכן שאפר כירה מוכן	מצודות חיה	הנוגע בספר	6		
עופות	סתם ידים שפוסלות את התרומה	סתם ידים שפוסלות את התרומה	וכן ושויים שמשקין את המים	מצודות עופות	הידים	7		
דגים	האוכלין שנטמאו במשקין שנטמאו מחמת ידים שנגעו בהן קודם נטילה	האוכלין שנטמאו במשקין שנטמאו מחמת ידים שנגעו בהן קודם נטילה	וכן ומטבילין מגב לגב	מצודות דגים	האוכלים והכלים	8		
מוכרין	כלים שנטמאו במשקין שנטמאו במשקים בשרץ	כלים שנטמאו במשקין שנטמאו במשקים בשרץ	בחגיגה ומודים שאם חל עצרת וכו'	אין מוכרין לנכרי	המניח כלי תחת הצנור	9		
טוענין	בנות כותיים נדות מעריסתן	בנות כותיים נדות מעריסתן	בכתובות שאם מכרה ונתנה קיים	אין טוענין עמו	המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע	10		
מגביהין	המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע	המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע	בכתובות מודים שמוכרת ונותנת וקיים	אין מגביהין עליו	הבוצר לגת הוכשר	11		
עורות	הבוצר ענבים לגת, המשקה היוצא מהן בשעת בצירה מכשרין לטומאה	הבוצר ענבים לגת, המשקה היוצא מהן בשעת בצירה מכשרין לטומאה	בכתובות שומרת יבם שנפלו לה נכסים	אין נותנין עורות	גדולי תרומה	12		
כובס	גידולי תרומה תרומה, ואפילו בדבר שזרעו כלה	גידולי תרומה תרומה, ואפילו בדבר שזרעו כלה	בגיטין ומודים בנתגרשה מן האירוסין	ולא כלים לכובס נכרי	מי שהחשיך בדרך	13		
בשר	מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי	מי שהחשיך בדרך נותן כיסו לנכרי	בבתרא אלו ואלו מודים שיחלוקו	לא ימכור לו	פת גוים	14		
בצל	אין פולין לאור הנר	אין פולין לאור הנר	באהלות ומודים בפותח לכתחילה שיפתח	לא ישאיל לו	שמנם	15		
ביצה	אין קורין לאור הנר	אין קורין לאור הנר	בנדה מודים ברואה תוך י"א יום	לא ילוהו	יינם	16		
פת	פתן, שמן, יינן ובנותיהן של ע"כ	פתן, שמן, יינן ובנותיהן של ע"כ	בזבים ומודים ברואה ברביעי	לא יתן לו מתנה	יחוד בנותיהם	17		
חררה	תוס' תינוק עו"כ מטמא בזיבה	רש"י תוס' מניח כלים תחת הצינור	בכאן בשוכח בחצר	לא ישלח אגרות	שיהא תינוק גוי מטמא בזיבה	18		

* תוסד"ה הניחא יז: אוכל ראשון ואוכל שני חדיא חשיב להו א"נ הבא ראשו ורובו במים שאובין וטהור שנפלו כ' חשיב חדיא שטום דאי לא הא לא קיימא הא

משנה מסכת שבת פרק א

משנה א

[א] ⁴ יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים ⁸ ושתיים שהן ארבע בחוץ כיצד העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו של בעל הבית או שנטל מתוכה והוציא העני חייב ובעל הבית פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני או שנטל מתוכה והכניס בעל הבית חייב והעני פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית מתוכה או שנתן לתוכה והוציא שניהן פטורין פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס שניהם פטורין:

משנה ב

[ב] ⁹ לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל ¹⁰ לא יכנס אדם למרחץ ¹¹ ולא לבורסקי ¹² ולא לאכול ¹³ ולא לדין ואם התחילו אין מפסיקים מפסיקים לקרות ק"ש ואין מפסיקין לתפלה:

משנה ג

[ג] ¹⁴ לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה שמא ישכח ויצא ¹⁵ ולא הלבנר בקולמוסו ¹⁶ ולא יפלה את כליו ¹⁷ ולא יקרא לאור הנר באמת אמרו החזן רואה היכן תינוקות קוראים אבל הוא לא יקרא כיצא בו ¹⁸ לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה:

משנה ד

[ד] ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו ורבו ב"ש על ב"ה וי"ח דברים גזרו בו ביום:

משנה ה

[ה] בית שמאי אומרים ¹ אין שורין דיו ² וסממנים ³ וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

משנה ו

[ו] בית שמאי אומרים ⁴ אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום ⁵ ולא את הצמר ליורה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין בית שמאי אומרים ⁶ אין פורשין מצודות חיה ⁷ ועופות ⁸ ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

משנה ז

[ז] בית שמאי אומרים ⁹ אין מוכרין לעובד כוכבים ¹⁰ ואין טוענין עמו ¹¹ ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

משנה ח

[ח] בית שמאי אומרים ¹² אין נותנין עורות לעבדן ¹³ ולא כלים לכובס עובד כוכבים אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכולן בית הלל מתירין עם השמש:

משנה ט

[ט] אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס עובד כוכבים שלשה ימים קודם לשבת ושיון אלו ואלו שטוענים קורות בית הבד ועגולי הגת:

משנה י

[י] אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פת לתנור עם חשכה ולא חררה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד יום רבי אליעזר אומר כדי שיקרום התחתון שלה:

משנה יא

[יא] משלשלין את הפסח בתנור עם חשכה ומאחיזין את האור במדורת בית המוקד ובגבולין כדי שתאחוז האור ברובן רבי יהודה אומר בפחמין כל שהוא:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף יח עמוד ב

בית שמאי אומרים אין מוכרין. תנו רבנן, בית שמאי אומרים: ¹⁴ לא ימכור אדם חפצו לנכרי, ¹⁵ ולא ישאלנו ¹⁶ ולא ילוננו ¹⁷ ולא יתן לו במתנה, אלא כדי שיגיע לביתו. ובית הלל אומרים: כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף יט עמוד א

תנו רבנן: ¹⁸ אין משלחין איגרת ביד נכרי ערב שבת, אלא אם כן קוצץ לו דמים. בית שמאי אומרים: כדי שיגיע לביתו, ובית הלל אומרים: כדי שיגיע לבית הסמוך לחומה.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף טו עמוד א

אמר רב יהודה אמר שמואל: שמנה עשר גזרו, ובשמנה עשר נחלקו. - והתניא: הושוו! - בו ביום נחלקו, ולמחר הושוו.

רש"י מסכת שבת דף יד עמוד ב

ובשמונה עשר דבר נחלקו - כלומר אותם שמונה עשר שגזרו במחלוקת היו, אלא שנמנו ונמצאו בית שמאי רבים.

רש"י מסכת שבת דף טו עמוד א

ולמחר הושוו - שחזרו בהן בית הלל.

רש"י מסכת שבת דף יז עמוד ב

הניחא לר' מאיר - דמנו להו להא דמניח כלים תחת הצינור - הוו להו שמנה עשר; תשעה דפסלי תרומה, ואין קורין ואין פולין - הא חדסר, פשו להו שבעה: צינור, ומרדע, ובנות כותים, ובוצר וגידולי תרומה, ונותן כיסו, ופיתן ושמנן - חדא.

פירוש המשנה לרמב"ם מסכת שבת פרק א

וחנניה בן חזקיה בן גרון זכור לטוב מבעלי החכמה מופלא שבדורו, והוקשו לחכמי אותו הדור עניני ספר יחזקאל, ונשתדל לבאר עניניו ונתבודד בעליה לפרשו, והיו החכמים עליהם השלום מבקרים אצלו תמיד והוא עוסק באותו החבור, ובאחד הבקורים נזדמן שם קיבוץ גדול מתלמידי שמאי והלל, ולא נשאר באותו הדור מי שראוי להוראה שלא נמצא שם, ונמנו, והיו בית שמאי יותר, ונאמר אחרי רבים להטות כמו שביארנו כלל זה בהקדמת חבורנו זה. **ובית שמאי כולם הסכימו על אלו השמונה עשר גזירות באותו היום והוחלט כך, וגזרו שמונה עשר דבר. והושוו בית שמאי ובית הלל באותו יום בשמונה עשר הלכות ולא נפלה ביניהם מחלוקת אפילו באחת מהן. ונחלקו בשמונה עשר הלכות ולא נמנו בהן כדי שידעו לאן נוטה הרוב, שמא בית הלל רוב, לפי שאפשר שתלמיד מתלמידי בית שמאי יסבור כבית הלל או מתלמידי בית הלל יסבור כבית שמאי. ואמרו אלו מהלכות**

שאמרו, ר"ל שהן מן ההלכות שהושוו בהן ולא נפלה ביניהם מחלוקת וזהו מנין.

יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן ארבע בחוץ הכל שמונה דינים, וכבר נתבארו חילוקיהם, והתשיעית לא ישב אדם לפני הספר,

והעשירית ולא למרחץ,

והאחת עשרה ולא לבורסקי,

והשתיים עשרה ולא לדון.

והשלש עשרה ולא לאכל,

והארבע עשרה לא יצא החייט במחטו,

והחמש עשרה ולא הלביר,

והשש עשרה לא יפלה את כליו,

והשבע עשרה לא יקרא לאור הנר,

והשמונה עשרה לא יאכל הזב עם הזבה.

אבל שמונה עשר דבר שגזרו בו ביום הריני מונה אותם ולא אפרשם, כי הם יתבארו במקומם במשנה.

הראשונה האוכל אוכל ראשון,

והשניה האוכל אוכל שני,

והשלישית השותה משקין טמאין,

והרביעית הבא ראשו ורובו במים שאובין,

והחמישית טהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלשת לוגין מים שאובין,

והששית הנוגע בספר,

והשביעית הידים,

והשמינית האוכלים והכלים,

והתשיעית המניח כלי תחת הצנור,

והעשירית כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע,

והאחת עשרה הבוצר לגת הוכשר,

והשתיים עשרה גדולי תרומה,

והשלש עשרה מי שהחשיך בדרך,

והארבע עשרה פת גוים,

והחמש עשרה שמנם,

והשש עשרה יינם,

והשבע עשרה יחוד בנותיהם,

והשמונה עשרה שיהא תינוק גוי מטמא בזיבה.

אבל שמונה עשר הלכות שנחלקו בהן באותו היום הם שיתבארו בפרק זה,

הראשונה אין שורין דין,

והשניה סמנין,

והשלישית כרשנין,

והרביעית אונין של פשתן,

והחמישית צמר ליוורה,

והששית מצודות חיה,

והשביעית מצודות עופות,

והשמינית מצודות דגים,

והתשיעית אין מוכרין לנכרי,

והעשירית אין טוענין עמו,

והאחת עשרה אין מגביהין עליו,

והשתיים עשרה אין נותנין עורות,

והשלש עשרה ולא כלים לכובס נכרי,

והארבע עשרה לא ימכור לו,

והחמש עשרה לא ישאיל לו,

והשש עשרה לא ילוהו,

והשבע עשרה לא יתן לו מתנה,

והשמונה עשרה לא ישלח אגרות וכו'.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף יג עמוד ב

שמנה עשר דבר גזרו. מאי נינהו שמנה עשר דבר? דתנן, אלו פוסלין את התרומה: האוכל אוכל ראשון, והאוכל אוכל שני, והשותה משקין טמאין, והבא ראשו ורובו במים שאובין, וטהור שנפלו על ראשו ורובו שלשה לוגין מים שאובין, והספר, והידים והטבול יום, והאוכלים והכלים שנטמאו במשקין.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף טז עמוד ב

אידך מאי היא? דתנן: המניח כלים תחת הצינור לקבל בהן מי גשמים אחד כלים גדולים ואחד כלים קטנים, ואפילו כלי אבנים וכלי אדמה וכלי גללים - פוסלין את המקוה. אחד המניח ואחד השוכח, דברי בית שמאי. ובית הלל מטהרין בשוכח. אמר רבי מאיר: נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף טז עמוד ב

ואידך מאי היא? דתנן: כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף יז עמוד א

ואידך הוצר לגת, שמאי אומר: הוכשר, הלל אומר: לא הוכשר. אמר לו הלל לשמאי: מפני מה בוצרין בטהרה, ואין מוסקין בטהרה? - אמר לו: אם תקניטני - גוזרני טומאה אף על המסיקה. נעצו חרב בבית המדרש, אמרו: הנכנס יכנס והיוצא אל יצא. ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד מן התלמידים, והיה קשה לישראל כיום שנעשה בו העגל.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף יז עמוד ב

ואידך? אמר טבי רישבא אמר שמואל: אף גידולי תרומה תרומה בו ביום גזרו.

ואידך? אמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: אף מי שהחשיך לו בדרך נותן כיסו לנכרי - בו ביום גזרו.

ואידך? אמר באלי אמר אבימי סנוותאה: פתן ושמן ויין ובנותיהן - כולן משמונה עשר דבר הן.

תוספות מסכת שבת דף יז עמוד ב

הניחא לר' מאיר אלא לרבי יוסי שבסרי הויין - ה"מ נמי למימר אלא לר' טרפון מאי איכא למימ' רש"י חשיב אין פולין ואין קורין בתרתי וכן משמע מדקתני בברייתא אלו מן ההלכות ולא קתני בברייתא אלא הנהו תרתיה והא דלא חשיב מבחין בין בגדו לבגדי אשתו ושמש הבודק כוסות וקערות לאור הנר הנך נפקו מכלל הני תרתיה שהן עיקר מיהו קשה דלא מני רש"י הך דלא יאכל הזב עם הזבה דודאי מי"ח דבר הוה דקתני לה במתניתין בהדיא ולפי זה אוכל ראשון ואוכל שני חדא חשיב להו א"נ הבא ראשו ורובו במים שאובין וטהור שנפלו כו' חשיב חדא משום דאי לא הא לא קיימא הא כי היכי דפתן ושמן ויין ובנותיהן חשיב גזירה אחת וההיא דלא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ דקתני עלה בתוספתא אלו מן ההלכות איכא למימר דהוי בכלל לא יאכל הזב עם הזבה.

תפארת ישראל - יכין מסכת שבת פרק א

מז) ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום. ר"ל מדרבו ב"ש על ב"ה בהן, לכן גזרו י"ח גזירות בישראל, ואלו הן, (וי"א דהי"ח גזירות הן האיסורים שנזכרו עד סוף הפרק, דיו, סממנים, כרשינין, אונין, צמר, חיה, עופות, דגים מוכרין, טוענין, מגביהין, עורות, כובס, בשר, בצל, ביצה, פת, חררה, ואין זה כשיטת הש"ס בבלי וירושלמי, ועתי"ט נזיר פ"ה מ"ה): זכור, שהיו רגילים בו:

בית הבחירה למאירי מסכת שבת דף יג עמוד ב

אמר המאירי המשנה הרביעית ואינה מכלל כונת הפרק אלא שנתגלגלה כאן ע"י מ"ש על קצת דברים שהוזכרו שהן מן ההלכות שנאמרו בעלייה ואמר אלו מן ההלכות שנאמרו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון ששם עלו חכמים לבקרו בזמן שהעמידו ר' אלעזר בן עזריה נשיא והעבירו את רבן גמליאל והסכימו לצאת שם למנין לתקן הרבה דברים ומפרש בגמ' שלא על הבאות הוא אומר כן אלא על אותן שכבר הזכיר ויש מפרשים אותן על לא יפלא ולא יקרא לבד מצד שהוזכרו שתיהן לבד בסוגיית הגמ' ומ"מ יש מפרשים שעל כל הנזכרות אמר כן ממה שאמרו בגמ' שמנה עשר גזרו ובשמנה עשר נחלקו והקשה והתניא השו ותיריך נחלקו ואח"כ השו אלמא שמנה עשר גזרו בלא מחלקת והם שנרמז עליהם בכאן ואמר שמנה עשר דבר גזרו בו ביום ועל אותם שנחלקו ואח"כ השו אמר אלו מן ההלכות וכו' שנמנו ורבו של ב"ש והשו להם ב"ה ומתוך כך מפרשים ש"ח אלו הם כל אותם שהוזכרו במשנתנו והם שמנה יציאות של פטור אבל אסור ארבע בעקירה בלא הנחה וארבע בהנחה בלא עקירה ושיביה לפני הספר הרי ט' ולבית המרחץ הרי י' לבורסקי הרי י"א לאכול הרי י"ב לדין הרי י"ג חייט במחטו הרי י"ד לבלר בקולמוסו הרי ט"ו לא יפלה הרי י"ו לא יקרא הרי י"ז לא יאכל זב עם הזבה הרי י"ח ובכלם נחלקו באותו היום והושו למחרתו לאיסור ושמנה עשר דבר שגזרו בלא מחלוקת היו ובגמ' יתבאר ענינם ולא הוזכרו כל אותם שהושו בכל התלמוד אלא אותן שהיו במעמד אותו היום ויש מוסיפין שבשמנה עשר דבר נחלקו בו ביום והושו למחרתו והם אותם שהוזכרו במשנה זו על הדרך שכתבנו ושמונה עשר גזרו בו ביום והם אותם שיתבאר בגמ' כמו שיעדנו ובשמנה עשר נחלקו בלא השואה והם אלו הבאות א' שריית דיו ב' סמנין ג' כרשינין ד' אונין של פשתן ה' צמר ליורה ו' מצודות חיה ז' עופות ח' דגים ט' אין מוכרין לנכרי י' אין טוענין עמו י"א אין מגביהין עליו י"ב אין נותנין עורות לעבדן י"ג ולא כלים לכובס וה' הוזכרו בסוגיית הגמ' הבאה על משניות אלו והם לא ימכור ולא ישאיל ולא ילוה ולא יתן אלא בכדי שיגיע לבית החיצונה כמו שיתבאר ושלוח אגרות ביד גוי ומ"מ לא יראה כן שהרי בסוגיית הגמ' נראה שבאותן שנחלקו הושו ולא הוזכרו שמנה עשר אלא ב' פעמים אחת לגזרו ואחת לנחלקו והושו:

יש שמוסיפין ומונים שמונה עשר פעם רביעית מאותם שהוזכר עליהם בתלמוד מודים ב"ש וב"ה ומצאו להם שהם י"ח

א' בשביעית מודים במחלק עד שיגרוס

ב' בפרק זה ומודים שטוענין קורת בית הבד

ג' בסמוך לה והוא עגול הגת

ד' בעירובין מודים [בזמן] שמקצתם (שנויי' בקדרים) [ששרויים בחדרים]

ה' ו' ז' ח' במס' ביצה ומודים שאם שחט יחפור בדקר וכן שאפר כירה מוכן הוא וכן ושום שמשיקין את המים וכן ומטבילין מגב לגב

ט' בחגיגה ומודים שאם חל עצרת וכו'

י' בכתובות שאם מכרה ונתנה קיים

וכן י"א בכתובות מודים שמוכרת ונותנת וקיים

וכן י"ב בכתובות שומרת יבם שנפלו לה נכסים

י"ג בגיטין ומודים בנתגרשה מן האירוסין

י"ד בבתרא אלו ואלו מודים שיחלוקו

ט"ו באהלות ומודים בפותח לכתחילה שיפתח

י"ו בנדה ומודים ברואה בתוך אחד עשר יום

י"ז בזבים ומודים ברואה ברביעי

י"ח בכאן בשוכח בחצר

יש מונים קורת בית הבד ועגולי הגת באחת ומביאים אחרת מצד אחר וכל זה אינו אלא תוספת וריבוי דברים ללא צורך ולא כוונה בעינים אלו אלא לאותן שגזרו ולאותם שנחלקו והושוו וכלן לאותן שבאותו היום שלא דברו במחלקת שאר הימים כלל לא למחלקת ולא להשוואה:

ר' עובדיה מברטנורא מסכת שבת פרק א

ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום - שנחלקו בית שמאי ובית הלל ועמדו למנין רובו ב"ש ופסקו כמותם, כדכתיב (שמות כ"ג) אחרי רבים להטות. וכולהו י"ח דברים מייתו להו בגמ', ואלו הן,

האוכל אוכל שהוא ראשון לטומאה או שני לטומאה, גזרו שיהא נעשה גופו שני לטומאה, ופוסל את התרומה במגעו, ששני פוסל בתרומה, **הרי אלו שתי גזירות**, אוכל אוכל ראשון, ואוכל שני.

והשונה משקין טמאים נעשה ג"כ שני לטומאה ופוסל את התרומה **הרי שלש**. וטעמא דגזרו בהני, דזמנין דאכיל אוכלין טמאים ושדי משקין דתרומה בפומיה בעוד שהאוכלים טמאים בפיו ופסיל להו, וזמנין דשתי משקין טמאים ובעודן בפיו שדי אוכלין דתרומה בפיו ופסיל להו

וגזרו על הבא ראשו ורובו לאחר שטבל מטומאתו בו ביום, במים שאובים, ועל טהור גמור שנפלו על ראשו ג' לוגין מים שאובין, **הרי חמש גזירות**. וטעמא דגזרו טומאה על הני לטמא אדם, לפי שהיו טובלין במי מערות סרוחין והיו נותנין עליהם אחר כך מים שאובין להעביר סרוחון המים, התחילו ועשאום קבע לומר לא מי המערות מטהרים אלא המים שאובים מטהרים, עמדו וגזרו עליהם טומאה, דלמא אתי לבטולי תורת מקוה וטבלי בשאובים.

והגזירה הששית שיהיו הספרים של כתבי הקדש פוסלים את התרומה במגע, שבתחלה היו מצניעין אוכלין דתרומה אצל ס"ת, אמרי האי קדש והאי קדש, כיון דחזו דקא אתו ספרים לידי פסידא, שהעכברים המצויין אצל האוכלין היו מפסידין את הספרים, גזרו שיהיו הספרים, דהיינו תורה נביאים וכתובים, במגען פוסלין את התרומה.

והגזירה הז' גזרו על סתם ידים שפוסלות את התרומה, מפני שהידים עסקניות הן ונוגעות בבשרו במקום הטנופת, וגנאי לתרומה אם יגע בה בידים מזהמות והיא נמאסת על אוכליה.

והגזירה הח' האוכלין שנטמאו במשקין שאותן המשקין נטמאו מחמת ידים שנגעו בהן קודם נטילה, גזרו על המשקין שיטמאו את האוכלין, שכל הדברים הפוסלים את התרומה מטמאין את המשקין להיות תחלה, גזירה משום משקין הבאים מחמת שרץ, דאשכחן בהן שהן ראשונים מדאורייתא, והאי דגזרו בכל טומאת משקין להיות תחלה ולא גזרו נמי באוכלין גזירה משום [אוכלין] הבאים מחמת שרץ, היינו טעמא דאחמור רבנן במשקין משום דעלולים לקבל טומאה, שאינן צריכין תיקון הכשר להביאן לידי קבלת טומאה כמו האוכלין שצריכין נתינת מים להכשירן לקבל טומאה.

והגזירה הט' כלים שנטמאו במשקין שנטמאו המשקים בשרץ, אף על פי שהם ראשון לטומאה דאורייתא אין יכולין לטמא אדם וכלים, שאין אדם וכלים מקבלין טומאה אלא מאב הטומאה, ולא ממשקין שנטמאו בשרץ שהם ראשונים, ורבנן גזרו עלייהו שיטמאו כלים, גזירה משום משקה דזב וזבה, שהן רוקו וימי רגליו שהן אב הטומאה ומטמאין כלים מדאורייתא.

והגזירה הי' שיהו בנות כותיים נדות מעריסתן, כלומר מיום שנולדה, שתינוקת בת יומא מטמאה בנדה, וכותים לית להו מדרש זה וכי חזיין לא מפרשי להו הלכך גזרו בהו רבנן.

והגזירה הי"א שיהו כל המטלטלין מביאין את הטומאה בעובי המרדע, והוא מלמד הבקר, ויש בהקיפו טפח אבל אין בעביו טפח, ואף על פי שמן התורה אין אהל פחות מטפח, גזרו רבנן על כל המטלטלים שיש בהקיפן טפח שאם ראשן אחד האהיל על המת וראשן אחד על הכלים מביאין להם טומאת אהל, גזירה אטו מי שיש בעביו טפח שמביא את הטומאה מן התורה. **והגזירה הי"ב** הבוצר ענבים לדרכן בגת, המשקה היוצא מהן בשעת בצירה מכשירן לקבל טומאה, ואף על פי שהולך לאבוד ולא ניחא ליה, גזירה שמא יבצור בקופות מזופפות, דאז נ"ל במשקה היוצא מהן שהרי אינו הולך לאבוד, ומכשיר מן התו

והגזירה הי"ג שיהיו גידולי תרומה תרומה, ואפילו בדבר שזרעו כלה כגון תבואה וקטנית, גזירה משום תרומה טמאה ביד כהן שאסורה באכילה ובא לזרעה, וגזרו שתהא בשמה הראשון והרי היא תרומה טמאה, דחייש' דלמא משהי לה עד זמן זרעה ואתי למיכלה בטומאה. **והגזירה הי"ד** מי שהחשיך לו בדרך נותן כיסו לנכרי, ולא יטלטלנו פחות פחות מד"א.

והגזירה הט"ו והט"ז, אין פולין ואין קורין לאור הנר דתנן במתניתין.

והגזירה הי"ז גזרו על פתן של עובדי כוכבים, ועל שמנן ועל יינן ועל בנותיהן, וכולהו גזירה חדא היא, כדאמרינן גזרו על פתן משום שמנן ועל שמנן משום יינן ועל יינן משום בנותיהן ועל בנותיהן משום דבר אחר, כלומר משום עבודת כוכבים.

והגזירה הי"ח גזרו על תינוק עובד כוכבים שיהא מטמא בזיבה, כדי שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור: